

Via de combinatie zomerstalvoeren en weidegang probeert de familie Bosman zo veel mogelijk eiwit van eigen land te halen. Samen met Agrifirm beschrijft VeeteeltGRAS hoe Bosman vorig jaar ervaren dat het oplopende eiwitgehalte in het gras wel vraagt om voldoende energie.

Oplopend eiwit uit gras **vraagt om goede mais**

Met een combinatie van Nieuw Nederlands Weiden en zomerstalvoeren probeert Stan Bosman op zijn melkveebedrijf in De Krim meer eiwit van eigen land om te zetten in melk. Dat lukt aardig, want hij hoeft steeds minder eiwit aan te kopen.

Vanaf vier uur 's ochtends gaan de 120 melkkoeien van Stan (40) en Ramona Bosman (40) de wei in. Dagelijks krijgen ze een nieuw grasperceel aangeboden. Vanaf tien uur druppelen ze weer naar de melkrobot. Daarna nog weer even grazen om vanaf halverwege de middag een zomerstalrantsoen met veel vers gras, een beetje snijmais en ontsloten tarwe voorgeschoteld te krijgen. De krachtvoergift ligt op 23 kilogram per 100 kilo melk. Daarmee produceren Bosmans koeien in een normaal jaar 9600 kilo melk met 4,37 procent vet en 3,68 procent eiwit.

Weiden deed het bedrijf altijd al, zomerstalvoeren sinds een aantal jaren. Het past in het streven om meer eiwit van eigen land te halen. 'De winst van zomerstalvoeren zit hem vooral in een betere benutting. Herfstgras gaat vers veel makkelijker de koeien in', ervaart Bosman. Het gras gaat in vergelijking met voorgaande jaren iets korter de kuil in om meer eiwit te krijgen. 'Ik zit dichterbij de 3000 kilo droge stof dan bij 3500 als het eraf gaat.' Bosman kuilt de eerste snede behoorlijk droog in, op zo'n 50 procent droge stof. Ter compensatie kuilt hij de tweede snede juist iets natter in. 'Die combinatie zorgt voor een goede balans tussen verteerbaarheid en drogestofopname.'

Iets droger inkuilen

Bosman stelt dat een hoge score op de hoeveelheid gewonnen eiwit van eigen land mooi is, maar weinig zegt. 'Als de koeien over de 30 ureum scoren, heb je er niks aan. Het gaat erom dat de koeien de gewonnen hoeveelheid eiwit ook zo goed mogelijk omzetten in veel melk, hoge gehalten en een goede gezondheid. Tegenover eiwitrijk gras moeten dus wel goede energiebronnen staan, zoals een goede maaskuil.' Het behoorlijk droog inkuilen van de eerste snede doet Bosman bewust. 'Droger inkuilen maakt gras bestendiger en zorgt voor een gunstiger oeb-dve-verhouding. Dat verbetert de benutting van het eiwit in de koe.'

Kringloopexpert Mark Stapel van Agrifirm Exlan heeft cijfers van melkveebedrijf Bosman paraat. In 2016 zat er 159 gram ruw eiwit per kvem in het totale rantsoen. In 2017 was dat 170 gram ruw eiwit per kvem. En in 2018 was dat opgelopen tot 174 gram. 'Er zit een stijgende lijn in gevoerd eiwit afkomstig uit eigen ruwvoer. Maar dat betekent ook dat er wel voldoende energie tegenover de eiwitopbrengst moet staan.'

Bosman voert gemiddeld over het jaar 4 tot 5 kilo droge stof uit mais per koe per dag bij. Om het geteelde eiwit goed te benutten is dat niet overdreven veel. 'Als vervolgens de kwaliteit van de maaskuil ook nog achterblijft, dan heeft Stan een probleem. En dat was in 2018 het geval.'

Data uit KringloopWijzer zeggen niet alles

Tegenover een goede kwaliteit graskuilen met 946 vem stond in 2018 een slechte maaskuil, met slechts 216 gram zetmeel per kilogram droge stof. Daardoor kregen de melkproductie en de gehalten een knauw op het melkveebedrijf in De Krim. Dit compenseerde Bosman met de aankoop van mais en sodagrain (ontsloten tarwe). De voeraankoop was noodzakelijk, maar dit resulteert wel in juist minder eiwit van eigen land. 'Het mag duidelijk zijn dat ik liever goede maaskuilen maak, maar dat was met die droogte vorig jaar onmogelijk', zegt de veehouder. De benutting van eiwit zit overigens wel in de lift, wijst Stapel op de stijgende voerefficiëntiecijfers van de veestapel inclusief jongvee. In 2016 werd nog 1,11 kilo meetmelk per kilo droge stof uit ruwvoer gewonnen, in 2017 lag dat getal op 1,15 en in 2018 was het gestegen naar 1,20 kilo meetmelk per kilo droge stof. Terwijl het gemiddelde in de streek op 1,13 ligt.

Bosman merkt op dat de rekenmodellen in de KringloopWijzer

Stan Bosman:
**'Dankzij
zomerstalvoeren
gaat het herfstgras
veel beter de
koeien in'**

het beeld van eiwit winnen van eigen land weleens wat vertroebelen. In het kurkdrome 2018 kwam de maatschap Bosman niet verder dan 51 procent eiwit van eigen land. Maar in 2016 scoorde het bedrijf 102 procent, als gevolg van de opgebouwde ruwvoorraad in 2015. De sterk fluctuerende cijfers van de KringloopWijzer zeggen niet alles, wil hij ermee zeggen. 'Zo is eiwit van vers gras een afgeleide van de kuiluitslagen, terwijl deze waarde in werkelijkheid lager ligt, omdat ik stalvoer.'

Meer organische mest op eigen bedrijf houden

Stapel werpt tegen dat Bosman zonder KringloopWijzer geen BEP-pilot voor evenwichtsbemesting van fosfaat had kunnen draaien. Bij aantoonbaar hogere gewasopbrengsten krijgt het bedrijf ontheffing op de generieke gebruiks-norm. De BEP-norm bij maatschap Bosman was in 2018 98 kg fosfaat per hectare. De forfaitaire norm zou gemiddeld 85 kg per hectare zijn geweest. 'Stan en Ramona hebben hier voordeel bij voor de Wet grondgebonden groei van de melkveehouderij. Maar het geeft hun ook een voordeel voor de verwerkingsplicht', aldus Stapel. Hij haalt er meer cijfers bij. 'Met weiden in combinatie met zomerstalvoeren haalt het bedrijf een voordeel van 13 procent ten opzichte van de forfaitaire norm. Dit komt op ruim 200 kubieke meter aan besparing op mestafzet. Daardoor kan er meer organische mest op het eigen bedrijf worden gehouden.' De kringloopexpert bij Agrifirm Exlan zit er niet over in dat de 65 procent eiwit van eigen land op dit melkveebedrijf – met toch een 19.000 kilo melk per hectare – niet wordt gehaald. 'Stan is er erg bewust mee bezig en heeft een buffer ingebouwd. Van de 70 hectare land verhuurt hij er 7,5 aan een akkerbouwer. In een goed oogstjaar komt hij daarmee uit, in een slecht jaar niet.' Bosman zelf zou graag zien dat de eiwitnorm wordt omgedraaid: een bedrijf mag maximaal 35 procent van het benodigde eiwit via krachtvoer en bijproducten op afstand aankopen. 'Dat geeft een eerlijker beeld, want dan omzeil je het verschil tussen in het ene jaar 102 procent en in het andere jaar 51 procent eiwit van eigen land halen.' |

Mark Stapel:
**'Tegenover
een stijgende
eiwitopbrengst
moet wel voldoende
energie staan'**